**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

# СИЛАБУС
# «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО»

## *1 Загальні відомості про освітню компоненту і викладача:*

| | |
|---|---|
| Спеціальність | С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (спеціалізація С1.01 Економіка)» |
| Освітньо-наукова програма | Економіка |
| Освітній ступінь | Доктор філософії з економіки |
| Статус навчальної дисципліни | вибіркова |
| Код освітньої компоненти відповідно до освітньої програми | ВК4 |
| Рік, семестр вивчення | 2 рік, 3 семестр |
| Кількість кредитів ЄКТС | 4 |
| Розподіл за видами занять та годинами навчання | Лекції - 16 год. |
| | Практичні / семінарські – 16 год. |
| | Самостійна робота - 88 год. |
| Вид індивідуального завдання | реферат |
| Форма підсумкового контролю | залік |
| Кафедра (назва, № кабінету, корпоративна e-mail) | Кафедра економіки, маркетингу, обліку і оподаткування kaf-oblik@suem.edu.ua |
| Дні занять | Відповідно до розкладу |
| Консультації | Відповідно до графіку консультацій |
| Викладач (ПІП, науковий ступінь, вчене звання): | Ус Галина Олександрівна, д.е.к., професор |
| Профіль викладача: Google Scholar: ORCID: | Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=r_ydVzoAAAAJ ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8954-591X |
| Контактні дані (телефон, e-mail) | us@suem.edu.ua |

## *2 Опис навчальної дисципліни:*

| | |
|---|---|
| Анотація: | Для здобувачів освітньо-наукової програми «Економіка» особливу увагу приділено економічним аспектам інтелектуальної власності: оцінюванню вартості прав, комерціалізації результатів наукових досліджень, правам на результати власного дисертаційного дослідження та економічній ролі інтелектуальної власності в інноваційному розвитку. Дисципліна передбачає одержання теоретико-прикладних знань з права інтелектуальної власності, формування відповідного логіко-понятійного апарату для системного бачення актуальних проблем щодо правової охорони об’єктів інтелектуальної власності та їх захисту в Україні і світі, сприяння виробленню уміння орієнтуватися у діючому законодавстві, правильному застосуванню правових норм у цих правовідносинах. |
| Мета та завдання: | Мета: вивчення та засвоєння основних понять, інститутів, принципів та джерел правового регулювання відносин, пов’язаних із творчою, інтелектуальною діяльністю, як на національному, так і на міжнародному рівні; формування системи знань і умінь з інтелектуальної власності, основних ознак об’єктів інтелектуальної власності, умов їх охорони, захисту та використання.<br>Завдання: сформувати поняття інтелектуальної власності; ознайомитися з національним і міжнародним законодавством, що регулює відносини у сфері інтелектуальної власності, зокрема з підзаконними нормативними актами, що детально регламентують процедуру виявлення та охорони результатів творчості в Україні; вивчити історію виникнення авторського та суміжного права; визначити місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави; ознайомитися з міжнародними системами охорони інтелектуальної власності (BOIB, TRIPS, PCT, європейська та євразійська патентні системи); опанувати методи оцінювання вартості прав інтелектуальної власності; сформувати навички визначення прав на результати наукових досліджень, у тому числі службові об'єкти, та вибору форми їх розпорядження.. |
| Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей: | ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.<br>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.<br>ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням |

| | |
|---|---|
| | принципів професійної етики та академічної доброчесності.<br><br>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. |
| Результати навчання (відповідно до освітньо-наукової програми): | РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.<br><br>РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності. |
| Очікувані результати навчання: | Вивчивши курс, здобувач повинен ***знати***:<br><br>понятійний апарат права інтелектуальної власності, його систему й сутність, основні інститути та підінститути, особливості об'єктів та правового положення суб'єктів, порядок їх кваліфікації;<br><br>систему законодавства та державну систему охорони інтелектуальної власності в Україні, міжнародні системи охорони;<br><br>особливості правової охорони об'єктів авторського права, суміжних прав та промислової власності, правові форми використання майнових прав і розпорядження ними;<br><br>підстави, способи та порядок захисту прав, відповідальність за правопорушення;<br><br>способи комерціалізації та методи оцінювання вартості прав інтелектуальної власності.<br><br>Вивчивши курс, здобувач повинен ***вміти***:<br><br>відшуковувати потрібну наукову, технічну та патентну інформацію в доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її;<br><br>кваліфікувати об'єкт інтелектуальної власності та визначати належний режим його охорони; |

| | |
|---|---|
| | визначати суб'єктів прав на результати наукових досліджень, у тому числі службові об'єкти, та обґрунтовувати вибір форми розпорядження правами;<br>аналізувати ліцензійні й авторські договори та застосовувати методи оцінювання вартості прав;<br>використовувати знання про правову охорону та комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності під час планування й реалізації наукових проєктів. |

## *3 Перелік тем:*

**Змістовий модуль 1. Загальна характеристика права інтелектуальної власності**

***Тема 1. Поняття, зміст, функції, принципи та джерела права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти***

Поняття та види інтелектуальної, творчої діяльності. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти правової охорони. Поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Зміст права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність і зобов'язальне право. Інтелектуальна власність і поняття володіння та користування. Основні інститути права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.

***Тема 2. Система законодавства України з інтелектуальної власності. Державна система правової охорони***

Поняття правової охорони та захисту права інтелектуальної власності. Місце та значення ВОІВ у системі міжнародно-правової охорони інтелектуальної власності. Державна система охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. Повноваження у сфері інтелектуальної власності окремих державних органів та посадових осіб. Роль та повноваження представників у справах інтелектуальної власності. Значення діяльності недержавних організацій у сфері інтелектуальної власності.

**Змістовий модуль 2. Правовий режим окремих об'єктів права інтелектуальної власності**

***Тема 3. Авторське право і суміжні права***

Поняття, принципи та джерела авторського права. Об'єкти авторського права, зокрема наукові твори, комп'ютерні програми, бази даних. Суб'єкти авторського права, співавторство, службові твори. Особисті немайнові та майнові права, строки охорони, випадки вільного використання творів. Суміжні права. Авторські договори. Колективне управління майновими правами. Захист авторського права і суміжних прав. Відкриті ліцензії.

***Тема 4. Патентне право: умови охорони, право на одержання патенту, процедура подання заявки***

Поняття, сфера дії, функції та принципи патентного права. Об'єкти патентного права та умови надання їм правової охорони. Суб'єкти патентного права та їх види. Право на патент. Службові винаходи. Заявка на видачу патенту, основні вимоги до неї. Дата подання заявки,

визначення пріоритету. Експертиза заявки. Порядок видачі патенту, види патентів. Різниця між правовою охороною і правовим захистом об'єктів інтелектуальної власності.

***Тема 5. Реалізація патентних прав та їх захист***

Особисті немайнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Майнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Обов'язки патентовласника. Дострокове припинення чинності прав та визнання їх недійсними. Захист прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

***Тема 6. Засоби індивідуалізації, комерційна таємниця та інші об'єкти права інтелектуальної власності***

Правова охорона торговельних марок і географічних зазначень. Комерційна таємниця. Правова охорона сортів рослин і топографій інтегральних мікросхем. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Захист від недобросовісної конкуренції.

***Тема 7. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Економіка інтелектуальної власності***

Поняття та способи комерціалізації права інтелектуальної власності. Загальна характеристика та види договорів розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів інтелектуальної власності. Ліцензії та ліцензійні договори. Порядок та види авторських договорів. Договір комерційної концесії. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Життєвий цикл об'єктів права інтелектуальної власності. Економічна роль інтелектуальної власності, нематеріальні активи. Комерціалізація результатів наукових досліджень, технологічний трансфер.

## *4 Тематика і плани лекцій*

| № з/п | Назва теми | План лекції | Обсяг у годинах |
|---|---|---|---|
| 1 | Поняття, зміст, функції, принципи та джерела права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти | Поняття та види інтелектуальної, творчої діяльності.<br>Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти правової охорони.<br>Поняття права інтелектуальної власності.<br>Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.<br>Зміст права інтелектуальної власності.<br>Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.<br>Інтелектуальна власність і зобов'язальне право.<br>Інтелектуальна власність і поняття володіння та користування.<br>Основні інститути права інтелектуальної власності.<br>Джерела права інтелектуальної власності.<br>Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності. | 4 |
| 2 | Система законодавства України з інтелектуальної власності. Державна система правової охорони | Поняття правової охорони та захисту права інтелектуальної власності. Місце та значення ВОІВ у системі міжнародно-правової охорони інтелектуальної власності.<br>Державна система охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. | 2 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | Повноваження у сфері інтелектуальної власності окремих державних органів та посадових осіб.<br>Роль та повноваження представників у справах інтелектуальної власності.<br>Значення діяльності недержавних організацій у сфері інтелектуальної власності. | |
| 3 | Авторське право і суміжні права | Поняття, принципи та джерела авторського права. Об'єкти авторського права, зокрема наукові твори, комп'ютерні програми, бази даних.<br>Суб'єкти авторського права, співавторство, службові твори.<br>Особисті немайнові та майнові права, строки охорони, випадки вільного використання творів. Суміжні права.<br>Авторські договори. Колективне управління майновими правами.<br>Захист авторського права і суміжних прав. Відкриті ліцензії. | 2 |
| 4 | Патентне право: умови охорони, право на одержання патенту, процедура подання заявки | Поняття, сфера дії, функції та принципи патентного права.<br>Об'єкти патентного права та умови надання їм правової охорони.<br>Суб'єкти патентного права та їх види. Право на патент.<br>Службові винаходи. Заявка на видачу патенту, основні вимоги до неї.<br>Дата подання заявки, визначення пріоритету. Експертиза заявки.<br>Порядок видачі патенту, види патентів.<br>Різниця між правовою охороною і правовим захистом об'єктів інтелектуальної власності. | 2 |
| 5 | Реалізація патентних прав та їх захист | Особисті немайнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок.<br>Майнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок.<br>Обов'язки патентовласника.<br>Дострокове припинення чинності прав та визнання їх недійсними.<br>Захист прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. | 2 |
| 6 | Засоби індивідуалізації, комерційна таємниця та інші об'єкти права інтелектуальної власності | Правова охорона торговельних марок і географічних зазначень.<br>Комерційна таємниця.<br>Правова охорона сортів рослин і топографій інтегральних мікросхем.<br>Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.<br>Захист від недобросовісної конкуренції. | 2 |
| 7 | Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Економіка | Поняття та способи комерціалізації права інтелектуальної власності. | 2 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | інтелектуальної власності | Загальна характеристика та види договорів розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.<br>Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів інтелектуальної власності.<br>Ліцензії та ліцензійні договори. Порядок та види авторських договорів.<br>Договір комерційної концесії. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності.<br>Життєвий цикл об'єктів права інтелектуальної власності.<br>Економічна роль інтелектуальної власності, нематеріальні активи.<br>Комерціалізація результатів наукових досліджень, технологічний трансфер. | |
| | | **Усього годин** | **16** |

## *5 Тематика семінарських (практичних) занять*

| № з/п | Назва теми заняття | Обсяг у годинах |
|---|---|---|
| 1 | Поняття та історія розвитку права інтелектуальної власності. Види прав інтелектуальної власності. | 1 |
| 2 | Система права інтелектуальної власності. | 1 |
| 3 | Джерела права інтелектуальної власності. | 2 |
| 4 | Авторське право та суміжні права. | 2 |
| 5 | Право промислової власності. | 2 |
| 6 | Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Комерційна таємниця, бази даних, комп'ютерні програми. | 2 |
| 7 | Оцінювання об'єктів інтелектуальної власності. | 2 |
| 8 | Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності. | 2 |
| 9 | Сучасні тенденції розвитку права інтелектуальної власності. Права на результати наукових досліджень і дисертацію. Охорона результатів, створених із застосуванням штучного інтелекту. | 2 |
| | **Усього годин** | **16** |

## *6 Самостійна робота здобувача*

| № з/п | Назва теми СРС | Обсяг у годинах |
|---|---|---|
| 1 | Юридична природа прав інтелектуальної власності. | 8 |
| 2 | Взаємозв'язок спеціальних інститутів цивільного права, що опосередковують інтелектуальну діяльність та її результати. | 10 |
| 3 | Міжнародна система охорони інтелектуальної власності. | 10 |
| 4 | Процедура подання заявки на одержання патенту України на винахід. | 10 |
| 5 | Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах: процедури PCT, Євро-PCT, євразійська та європейська. | 10 |
| 6 | Права інтелектуальної власності на результати наукових досліджень: службові об'єкти, дисертація, наукові проєкти й гранти, відкриті ліцензії. | 10 |
| 7 | Економіка інтелектуальної власності: нематеріальні активи та їх роль в інноваційному розвитку. | 10 |
| 8 | Характеристика кримінальної, цивільної та адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. | 10 |
| 9 | Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності. | 10 |
| | **Усього годин** | **88** |

## *7 Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ)*

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання передбачає підготовку реферату.

***Теми рефератів***

1. Загальна характеристика інтелектуальної власності та її правового регулювання.
2. Основні поняття авторського права.
3. Авторські договори.
4. Суміжні права.
5. Правовий захист авторського права і суміжних прав.
6. Реформа законодавства про промислову власність і патентне право України: основні зміни та наслідки.
7. Правова охорона винаходу і корисної моделі.
8. Правова охорона промислового зразка.
9. Правова охорона торговельних марок.
10. Авторське право: поняття, основні завдання та функції.
11. Патентовласники, їх права та обов’язки.
12. Ліцензійні договори.
13. Захист прав авторів об’єктів науково-технічної творчості.
14. Захист прав власників патенту.
15. Еволюція інтелектуальної власності.
16. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.
17. Економіка інтелектуальної власності.
18. Передача прав на об’єкти інтелектуальної власності.
19. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.

20. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.
21. Захист від недобросовісної конкуренції.
22. Державна система охорони інтелектуальної власності.
23. Права інтелектуальної власності на результати наукового дослідження та дисертації.
24. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини.
25. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності за кордоном.
26. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.
27. Охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.
28. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.
29. Управління правами інтелектуальної власності.
30. Економічна оцінка та облік нематеріальних активів, створених у наукових дослідженнях.
31. Інтелектуальна власність у наукових проєктах і грантових програмах: розподіл прав, ліцензування.
32. Технологічний трансфер і комерціалізація результатів університетських досліджень.
33. Відкрита наука та відкриті ліцензії: співвідношення з охороною інтелектуальної власності.

## *8 Перелік запитань для підготовки до підсумкового контролю (залік)*

1. Правова охорона права інтелектуальної власності в Україні.
2. Історія розвитку законодавства України про охорону інтелектуальної власності.
3. Об'єкти права інтелектуальної власності.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Особливості правової охорони авторського права.
6. Комп'ютерні програми як об'єкт правої охорони.
7. Авторський договір як різновид цивільно-правового договору.
8. Особливості укладання та виконання авторського договору.
9. Правова охорона суміжних прав.
10. Умови патентоздатності об'єктів промислової власності.
11. Оформлення патентних прав.
12. Патент як форма правової охорони промислової власності.
13. Правова охорона службових винаходів.
14. Договори на використання об'єктів промислової власності. Особливості договорів.
15. Відповідальність за порушення патентних прав в Україні.
16. Правова охорона комерційної таємниці в Україні.
17. Науково-технічна інформація як об'єкт інтелектуальної власності
18. Правова охорона нових сортів рослин.
19. Правова охорона топографій інтегральних мікросхем.
20. Правова охорона промислових зразків.
21. Правова охорона географічного зазначення.
22. Здійснення прав на торгівельну марку в Україні.
23. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.
24. Фотографії як об'єкт права інтелектуальної власності.
25. Відкриття як об'єкт права інтелектуальної власності.
26. Адміністративна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності.
27. Кримінальна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності.
28. Правове положення Державного агентства з авторських та суміжних прав.

29. Поняття права інтелектуальної власності. Відмінності об’єктів права інтелектуальної власності від об’єктів права власності.

30. Інститути права інтелектуальної власності. Їх коротка характеристика.

31. Особисті і майнові права суб’єктів інтелектуальної власності.

32. Способи і порядок захисту патентних прав.

33. Умови патентоспроможності винаходу.

34. Права й обов'язки патентовласника: поняття і характеристика.

35. Комерціалізація інтелектуальної власності як складова обігу інтелектуального капіталу.

36. Поняття, об’єкти та суб’єкти авторського права. Виникнення авторського права та умови надання правової охорони.

37. Охорона об’єктів промислової власності. Патенти: види, умови надання, терміни дії.

38. Ліцензійний договір: структура, права й обов’язки сторін. Види ліцензійних договорів.

39. Суб’єктивні суміжні права, їх зміст і межі.

40. Відкриті ліцензії та вільне використання творів у науковій діяльності.

41. Права інтелектуальної власності на результати наукових досліджень, службові об'єкти.

42. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності (ВОІВ, TRIPS, PCT).

43. Методи оцінки вартості прав інтелектуальної власності.

44. Економічна роль інтелектуальної власності, нематеріальні активи.

## *9 Рекомендовані джерела інформації*

1. Попова Л.М. Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов, І.В. Шуба: Харків, «Федорко», 2021, с. 262. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Book_2021_Popova_Intelektualna_vlasnist.pdf.

2. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред.проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/44252/1/Intelektualna_vlasnist_2021.pdf.

3. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч.посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. К.: Каравела, 2019. 204 с. URL: http://dspace.op.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12262/1/Full_%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA_%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%92%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_001_204_20_03_2019.pdf.

4. Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері : інформаційно-аналітичний дайджест / упоряд. Л. Литвинова. Київ : Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2025. № 1. 240 с. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/akt_problem_intelekt_vlasnosti/2025/2025_Aktualni_problemu_no01.pdf.

5. Право інтелектуальної власності : підручник / О. С. Юнін, К. Р. Резворович, М. П. Юніна та ін. Дніпро : ДДУВС, 2025. 148 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/16657.

6. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності в сучасних умовах : матеріали круглого столу 30 трав. 2025 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. права інтелектуал. власності та інновацій, Навч.-наук. ін-т права КНУ ім. Т. Шевченка. Каф. інтелект. власності та інформ. права, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Каф. інтел. власності, інф. та корпорат. права , Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. права інтелектуал. власності і патентної юстиції ; орг. ком.: А. П. Гетьман [та ін.]. Харків : Право, 2025. 360 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/20586.

## *10 Оцінювання результатів навчання*

***Схема розподілу балів:***

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Залік** | 70 балів (поточний контроль) | 30 балів (контроль виконання індивідуальних завдань) | |

***Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:***

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Залік** | 45 балів (поточний контроль) | 15 балів (контроль виконання індивідуальних завдань) | |

**Система оцінювання результатів навчання:**

1) *Максимальна кількість балів, які здобувач може здобути протягом семестру – 100.*
2) *Допустимий пороговий рівень для отримання заліку – 60 балів.*
3) *Оцінювання роботи на семінарських (практичних), лабораторних заняттях, самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5».*

**Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни:**

| | |
|---|---|
| *Поточний контроль:*<br>*MAX = 70 балів*<br>*MIN $_{\text{пороговий рівень}}$ = 45 балів* | *Доповіді на семінарських заняттях* |
| | *Звіти з виконання практичних (лабораторних) робіт* |
| | *Усне опитування* |
| | *Письмові роботи з засвоєння тем курсу* |
| | *Виконання завдань самостійної роботи* |
| *Виконання індивідуальних завдань:*<br>*MAX = 30 балів*<br>*MIN $_{\text{пороговий рівень}}$ = 15 балів* | *Реферат / РГР / контрольна робота / презентація і т. д.* |
| *Разом:* | *MAX = 100 балів*<br>*MIN $_{\text{пороговий рівень}}$ = 60 бал* |

**Шкала оцінювання результатів навчання:**

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Шкала ЄКТС | Оцінка за національною шкалою | |
|---|---|---|---|
| | | для екзамену, курсового проєкту (роботи) | для заліку |
| 90-100 | A | відмінно | зараховано |
| 82-89 | B | добре | |
| 74-81 | C | | |
| 64-73 | D | задовільно | |
| 60-63 | E | | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 1-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

## *11 Політика курсу*

***Політика дотримання академічної доброчесності***

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

***Комунікаційна політика***

Здобувачі повинні мати активовану пошту.

Обов'язком здобувача є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації в Viber, Телеграм-каналах групи.

Усі письмові запитання здобувача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на електронну пошту кафедри або електронну пошту викладача.

***Політика щодо пропусків занять***

Здобувачі мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність здобувача на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у заходах, що сприяють розвитку здобувачів і поліпшенню іміджу університету.

***Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну***

Здобувачі мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

***Політика щодо оскарження оцінювання***

Якщо здобувач не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

***Бонуси***

Здобувачі, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.